

Stencils og tryk et værkstedsprojekt

Lais Christensen / Steinerbladet 2022 / #4 Håndværk

I vores håndværksuge for 7. til 9. klasse arbejder vi blandt andet med stencils og tryk på tekstil. Sidste år kørte vi forløbet som et samarbejde mellem kunst og håndarbejde i 9. klasse. I håndarbejde syede eleverne hoodies, mens vi i kunst designede stencils, som de sidenhen brugte til at trykke eget motiv på deres hoodies. Andre år har de trykt på muleposer og t-shirts, dekoreret træplader og andre genstande.

Arbejdet med stencils er et rigtigt værkstedsprojekt, hvor der er flere stationer, man som elev skal igennem: Først finde og vælge et motiv, som man selv tegner eller printer. Derefter skal man omdanne sit motiv til en stencil, som så skæres ud og derefter testes med spraymaling – hænger

min stencil sammen? Kommer der farve, der hvor der skal komme farve?

Så skal der blandes tekstilmaling og trykkes og til sidst stryger eleverne deres arbejder for, at binde farven til den tekstil, de har trykt på. Arbejdet kræver tålmodighed, koncentration og finmotoriske færdigheder, for eksempel når stencil skal skæres ud med skalpel, og når pigmenter og binder skal blandes og duppes på i rette mængde. Kendetegnet ved en stencil er, at der ikke må være indre lukkede former i motivet og det kan være en udfordring for selv den skarpeste hjerne at gennemskue hvor der skal skæres og ikke skæres i motivet, når stencil er udarbejdet.

Generelt trækker vi ofte på klassiske værker i kunst og undersøger klassiske redskaber, materialer og teknikker, når vi arbejder med farvelære, perspektivtegning, skyggelægning med mere. I dette forløb tager vi udgangspunkt i streetart og kommer omkring kunstnere som Banksy, og jeg oplever, at vi når en elevgruppe, som ellers ikke altid er lige interesseret i kunstnerisk arbejde.

Processen

Når eleverne har lavet deres stencil, fastgøres et gennemsigtigt ark folie på motivet og med skalpel skæres de former ud, som skal have farve, så man står tilbage med en stencil udskåret i tynd gennemsigtig plast. Hvis man vil have tryk med flere farver, kan flere former skæres ud i denne del af processen. Det er bedst, hvis foliearket ikke er for tykt, da det er svært at skære præcist i tykt folie, processen med at skære motivet ud vil være meget mere krævende, end det i forvejen er, og det vil derfor også gøre det sværere, at få et tilfredsstillende resultat.

Når eleverne har deres stencil klar, skal de teste deres skabelon med spraymaling. Det synes de er sjovt! Test af stencils med spraymaling laver eleverne alt efter vejret enten udenfor eller inde i vores fysiklokale, hvor der er udsugning. Det er muligt at købe vandbaseret spraymaling, som bestemt er at foretrække, og som heller ikke kræver dyre masker. I denne test-spray-proces, får eleverne i tillæg til testen af deres stencil til opgave at skabe et fælles værk, som vi kan udstille. Et værk hos os har været for eksempel fælles træplader, hvor alle elevernes motiver er repræsenteret. Nogle elever sprayer også på andre ting som de har med hjemmefra, som for eksempel æsker og papirholdere. De kan blive rigtig flotte.

Efter arbejdet med spraymaling går vi videre til selve tekstiltrykket. Her bruger vi pigmenter og bindemiddel, som eleverne blander og derefter "dupper" på deres stencil, som nu er fæstnet på det stof, de skal trykke på, med spraymount. Det er godt at bruge spraymount, og ikke bare lægge stencil løst på med tape i kanterne, hvis man vil have et skarpt og rent tryk. Når farven er tør, skal trykket stryges og der lægges bagepapir mellem strygejern og tryk.

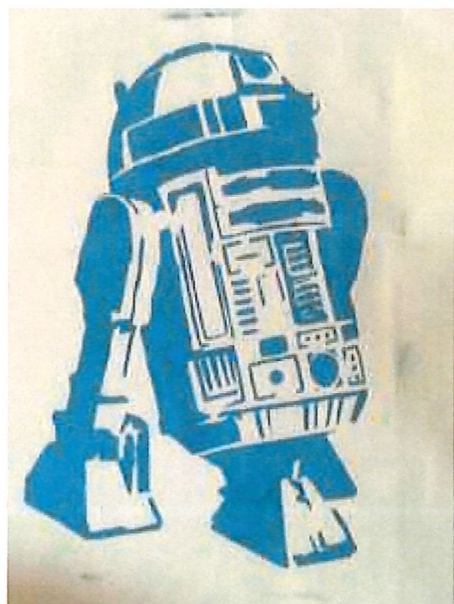
Sagal 9. klasse:

Tekstiltryk er rigtig spændende og sjovt. Du vælger helt selv, hvad du vil trykke, som gør det meget mere personligt og dermed specielt. Det tager dog tålmodighed fordi, at lave en stencil kræver ekstra koncentration og lidt mere indsats. Skæringsprocessen er langsom og man får ondt i fingrene, derfor kan det være rigtig svært. Men

det er fedt fordi, du har lavet to ting fra scratch og ud fra det, har lavet et færdigt produkt. At trykke på sin egen hoodie føles både dejligt og forførdeligt. Især det sidste step, og det man har ventet på, men nervøsiteten er der også, på toppen af bjerget, da man kun har én chance til at trykke på sin hoodie. Men om det bliver super flot eller ej ændrer ikke på, at det er et godt minde, at have med sig fra glade, stresset og mange trætte dage med ens kammerater og skønne lærer.

Fotos: Lais Christensen

Tryk på muleposer og t-shirts

Pegasus t-shirt.

Flot og spændende tryk med tekst på mulepose.

Nogle elever tager selv t-shirts med. Her er det Mathias, en meget dygtig løbehjulsskater, der har lavet sit eget tryk på en Mills Riders t-shirt.

Der er ofte Star Wars fans blandt eleverne.

Her er det Artoo.

En fin blomster-mulepose.

Prøvetryk på tekstil og på træplader

Nogle test-tryk bliver rene kunstværker, for eksempel Lauras dobbelttryk af en engel på en hvid træplade.

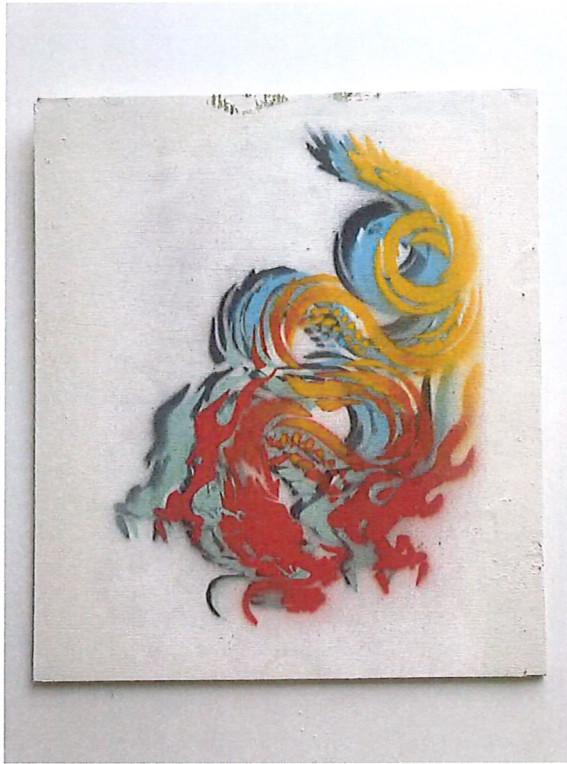
Hvis man ikke har vandbaseret spraymaling, så er der brug for masker, med de rigtige filtre.

Testtryk på tekstil, samme stof som elevernes hoodies.

Prøvetryk på tekstil og på træplader

Elevarbejder- sideprojekter

Flerfarvet tryk af Sagals drage på hvidmalet træplade.

Tryk på hoodies

Steinerbladet

Lais Christensen

Kunst og it-lærer, Rudolf Steinerskolen i København.